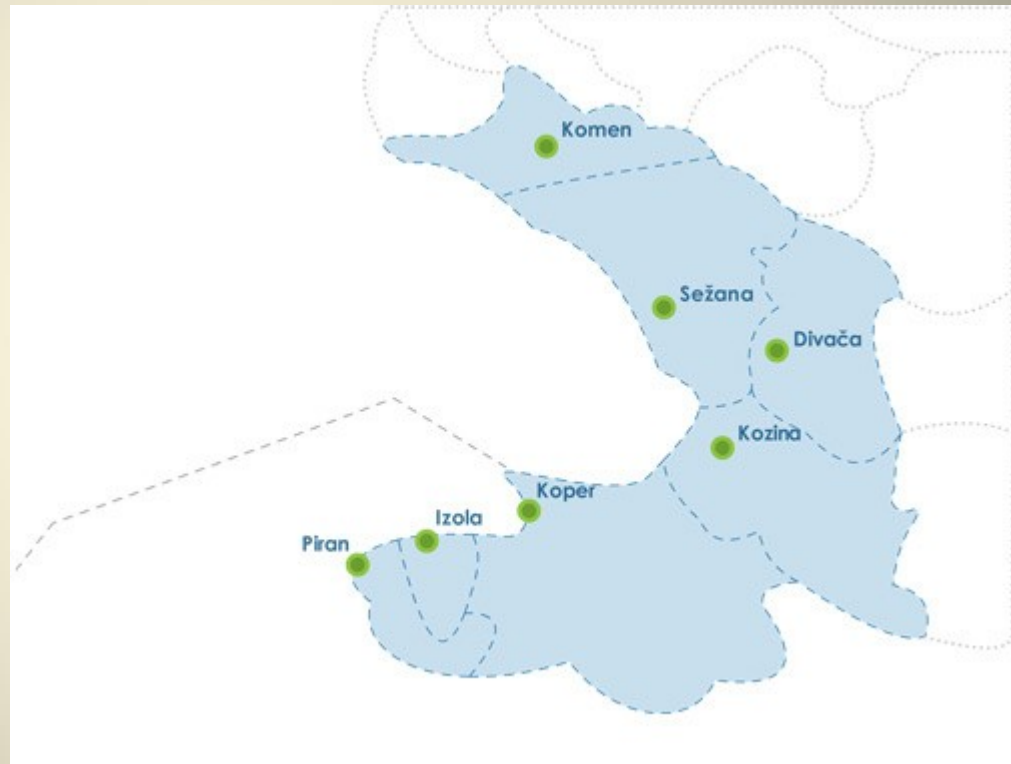

OBALNO – KRAŠKA REGIJA

OBČINE

- Komen
- Sežana
- Divača
- Kozina
- Koper
- Izola
- Piran
- Ankaran

KOMEN

- Najbolj poznan kraj v občini je Štanjel
- Grad Štanjel
- Ferrarijev vrt
- Rojstna hiša Maksa Fabianija

ŠTANJEL

- Štanjel je slikovito kraško naselje v občini Komen
- terasasto razporejeno proti vrhu 363 metrov visokega griča Turn. Značilnost naselja so ozke ulice s kamnitimi hišami
- Naselje je največji razcvet doživelo v romanski dobi, ko se je širilo po gozdiču proti vrhu Turna navzgor. V 11. do 12. stoletju je bil grič na novo utrjen - še danes so vidni ostanki stolpa na vrhu Turna.
- Poseben pečat kraju je dal Fabianijev tržaški prijatelj zdravnik Enrico Ferrari. Ferrari se je zaljubil v Štanjel. Govoril je dobro slovensko in vsako poletje tu preživel po več mesecev. V Štanjel pa je redno prihajal tudi vse druge proste dneve
- Leta 1924 sta skupaj s Fabianijem pričela velikopotezno delo, ki je trajalo vse do leta 1942. V tem času sta pod obrambnim zidom naselja uredila obsežen park.

Kraška hiša

GRAD ŠTANJEL

- Srednjeveški grad je bil vključen v obzidje iz 15. stoletja, ki je obdajalo naselje. Med prvimi lastniki gradu so omenjeni plemiči Edlacherji in grofje Thurn. Od leta 1508 do 1810 so na gradu živeli baroni Cobenzli
- Med leti 1920 in 1935 je grad preurejal Maks Fabiani, po njegovi zamisli je grad postal večnamenski objekt s sedežem občine Štanjel in z drugimi javnimi službami. Tu so bili občina, šola, knjižnica, zdravniška ordinacija, na grajskem dvorišču pa so se odvijali poletni plesi, koncerti in gledališke predstave
- V drugi svetovni vojni je bil grad zaradi napada Narodno-osvobodilne vojske precej uničen
- Znana je zgodba, da naj bi tik pred koncem vojne nemška vojska hotela porušiti grad Štanjel, kar naj bi z intervencijo preprečil arhitekt Maks Fabiani. Ta naj bi se skliceval na znanstvo s Hitlerjem, poveljujoči častnik je poklical v Berlin in baje dobil odgovor, »naj staremu gnjavežu ustreže«. Zgodba je morda le legenda, saj je Fabianijevo znanstvo s Hitlerjem bilo verjetno le bežno, čeprav si je ta želel študirati arhitekturo na Dunaju
- Danes pa je restavracija, gostilna in mesto za priredive

FERRARIJEV VRT

- Ferrarijev vrt leži pod utrjenim štanjelskim obzidjem. Pot do vrta vodi skozi Kobdiljski stolp ali Stolp na vratih.
- Kompleks vile z vrtom je nastajal v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja pod vodstvom arhitekta **Maksa Fabianija** in je najpomembnejša parkovna ureditev iz časa med obema vojnama pri nas
- Lastnik je bil Enrico Ferrari, zdravnik iz Trsta in svak, Maksa Fabianija, ki je odkupil večino stavb v stavbnem nizu nad parkom
- Parkovna stran hiš je urejena kot podeželska vila s parkom. Sam vrt je grajen v terasah, s čimer posnema ureditev Štanjela in se staplja z okoliško pokrajino
- Iz Ferrarijevega vrta in krožne poti ima obiskovalec lep pogled proti dolini Branice, v novejšem času pa je park postal priljubljen prostor za zaljubljenca, ki na beneškem mostičku preizkusijo trdnost svoje ljubezni

CERKEV SV. DANIJELA

- Cerkev sv. Danijela je bila zgrajena v sredini 15. stoletja in je eden izmed ključnih spomenikov gotske arhitekture na Krasu.
- Današnjo baročno podobo je dobila v 17. in 18. stoletju.
- Leta 1609 so k cerkvi prizidali zvonik z limonastim zaključkom, ki daje silhueti naselja značilen videz.

SEŽANA

- Sežana leži ob cesti in železnici med Ljubljano in Trstom, od katere se tu odcepi proga proti Novi Gorici, v neposredni bližini Italije
- Mesto je s severne strani obdano s hriboma Tabor (484 m) in Lenivec (464 m), na vzhodni strani pa z Malo (489 m) in Veliko planino (551 m), Sedovnikom (575 m), Sablanico, Hrbčičem in Bršljanovcem
- Pod Avstro-Ogrsko je bila Sežana eden izmed distriktov v pokrajini Avstrijsko primorje. Leta 1870 je bil v Sežani pomemben tabor
- Po 1. svetovni vojni je Sežana pripadla Italiji. Po osvoboditvi 1945 do 1947 je Sežana z okolico spadala pod upravo angleške vojske. Istega leta je bila dokončno priključena Jugoslaviji in 1952 postala mesto
- V kontekstu primorske regije predstavlja Sežana pomembno gospodarsko središče, saj v njem deluje nekaj vodilnih slovenskih podjetij in večje število manjših firm, ki nudijo zaposlitev prebivalcem okoliških krajev
- Tu se je rodil Srečko Kosovel, zato je po njem poimenovanih kar nekaj šol
- Najbolj znano naselje občine Sežane pa je Lipica, poznana po lipicancih

DIVAČA

- najpomembnejše prometno središče na Krasu in središče občine Divača
- V severovzhodnem delu kraja stoji župnijska cerkev sv. Antona Puščavnika iz leta 1603
- Primer kraške arhitekture je dobro ohranjena Škrateljnova hiša iz 17. stoletja v kateri domuje Muzej slovenskih filmskih igralcev
- V okolici so številne kraške jame in udornice, ki nakazujejo podzemeljski tok reke Reke, potem ko zapusti Škocjanske jame

ŠKRATELJNOVA HIŠA

- Škrateljnova domačija stoji v središču Divače in predstavlja čudovit primer tradicionalne kraške arhitekture
- Leta 1992 je bila razglašena za etnološki spomenik.
- Po drugi svetovni vojni je bila Škrateljnova domačija prepuščena na milost in nemilost zobu časa, 70. letih prejšnjega stoletja so na stanovanjski zgradbi prenovili streho ter opravili nujna gradbena in statična dela
- V Divači se je 7. julija 1907 rodila filmska igralka Ida Kravanja z umetniškim imenom Ita Rina
- Začelo se je s stalno razstavo posvečeno Iti Rini, od leta 2003 pa ob obletnici njenega rojstva dodajo monografijo slovenskih znanih igralcev
- Danes pa je hiša že muzej slovenskih filmskih igralcev

KOPER

- Koper, najstarejše mesto v Sloveniji, se je razvil na skalnatem otoku, ki mu Rimljani dajo ime Capris in je najbolj spremenil svojo podobo od treh obalnih mest
- je šesto največje mesto v Sloveniji in s 23.726 prebivalci največje ob Obali
- Je upravno središče Mestne občine Koper
- Mesto ima dva uradna jezika, poleg slovenščine tudi italijanščino
- Ob mestu je mednarodno pristanišče Luka Koper
- Pomembnejše znamenitosti: stolnica Marijinega vnebovzetja, Loža, Pretorska palača, Da Pontejev vodnjak itd.

STOLNA CERKEV MARIJINEGA VNEBOZETJA

- Zgodovina stolnice seže v 12. stoletje, ko je mesto dobilo lastno škofijo.
- Pročelje je danes mešanica gotskega (spodnji del pročelja) in renesančnega sloga (zgornji del pročelja)
- Cerkev hrani številne dragocenosti: veliko oltarno sliko »Madone z otrokom na prestolu in svetniki«, ki jo je leta 1516 naslikal Vittore Carpaccio, kamniti sarkofag koprskega zavetnika sv. Nazarija iz 15. stoletja in druge, v prezbiteriju stolnice visi dragocena slika avtorja A. Zanchija »Svatba v Kani«. Stolnične orgle pa krasita Carpacciovi sliki »Predstavitev v templju« in »Pokol nedolžnih otrok«
- Njeno notranjost je v 18. stoletju predelal znani arhitekt Giorgio Massari. Stolnični zvonik, v originalu obrambni stolp, se lahko pohvali z enim starejših zvonov v Sloveniji, zvonovom ulitim že leta 1333.
- Bogastvo nekdanje cerkve se je izgubilo ob začetku 19. stoletja, ko so razpustili samostane in cerkvene rede
- Danes pa stoji na Titovem trgu in zapira njegovo vzhodno stran

PRETORSKA PALAČA

- Na pomembnost Pretorske palače, s strani Čevljarske ulice opozarja več grbov in napisnih plošč.
- Pretorska palača je današnji videz dobila sredi 15. stoletja. Spremembe na njej so Benetke vnesle kot način oblasti, takrat je v palači bil sedež podestata, kapitanov in Velikega sveta. Veliki svet je sestavljalo koprsko plemstvo, podestat je združeval tako civilno kot vojaško oblast
- Iz pisnih virov vemo, da so se največji gradbeni posegi na Pretorski palači začeli po velikem uporu leta 1348, ta dela so bila leta 1380 uničena.
- Stavbo so zgradili na prostoru dveh starejših hiš iz sredine 13. stoletja. V drugi polovici 13. stoletja so stavbi povezali z ložo, kasneje so ju večkrat prezidali in dozidali v objekt z značilnostmi beneške gotike in vseh kasnejših predelav
- Ob vogalu stranskega pročelja palače je klesana plošča z odprtino, značilna beneška "bocca del leone", kamor so metali anonimna sporočila za župana
- Danes je v Pretorski palači lociran Turistično informacijski center, poročna dvorana, sejna dvorana sveta Mestne občine Koper, stara lekarna in v njej ima svoje prostore, tudi Univerza na Primorskem. V njej ima svoj kabinet, tudi koprski župan.

DA PONTEJEV VODNJAK

- Da Pontejev vodnjak stoji na severnem delu Prešernovega trga v Kopru. Trg je nekoč bil imenovan tudi Da Pontejev trg, prebivalcem pa je tudi znan kot »Muda«, kar pa je ime glavnih mestnih vrat na tem trgu. Trg je predstavljal glavni stik mesta s kopnim prek Mudinih vrat, predstavljal pa je tudi končno točko lesenega vodovoda, ki je bil speljan z bližnjih gričev
- na tem mestu omenja že leta 1423. Današnjo podobo je dobil leta 1666, ko ga je na novo dal postaviti podestat Lorenzo Da Ponte, po katerem se danes tudi imenuje. Vodnjak s svojo obliko tudi spominja na most, ki je predstavljal glavni simbol družine Da Ponte, Po mnenju nekaterih strokovnjakov je bil vzor za obliko vodnjaka most Ponte delle Guglie v Benetkah
- Vodnjak je služil kot vir pitne vode za prebivalstvo do leta 1898. Prešernov trg so okoli leta 1990 tudi obnovili, arheološko raziskali ter obnovili tlak. Med arheološkimi deli so našli na lesene cevi vodovoda, ki je vodnjak napajal

radio capris
ONLINE RADIO

PIRAN

- Piran je staro pristaniško mesto v Slovenski Istri. Mesto je dvojezično, italijansko ime zanj je Pirano. Leži na rtu Piranskega polotoka. Piran je ohranil srednjeveško zasnovo z ozkimi ulicami in tesno stisnjenimi hišami
- na hribu gospoduje baročna cerkev svetega Jurija z visokim razglednim stolpom
- Kraj je bil poseljen že v predrimskem času. V letih med 1909 in 1953 je bil s Portorožem in Lucijo povezan z električno železnico
- Danes je Piran upravno in turistično središče, ki ob koncih tedna privablja domače in tuje obiskovalce
- Največje znamenitosti v Piranu so Tartinijev trg, občinska palača, Loža, Benečanka, Tartinijev spomenik, Tartinijeva hiša, kamnita stebra za zastave, sodna palača, Trg 1. maja ali Stari trg in staro mestno obzidje, ki je sestavljeno iz treh obzidij iz različnih obdobji itd.

TARTINIJEV TRG

- Tartinijev trg je postal osrednji piranski trg ob koncu 13. stoletja, današnjo podobo pa je dobil v drugi polovici 19. stoletja
- Z zasutjem mandrača so ustvarili prostorno tržno ploščad, okoli katere so zgradili vse pomembnejše municipalne ustanove (občinska in sodna palača) ter meščanske stavbe, od katerih se je v prvotni obliki ohranila le Gotska hiša, imenovana Benečanka
- Trg so poimenovali po slavnem piranskem rojaku, violinistu in skladatelju Giuiseppeju Tartiniju (1692-1770), ki je ime rodnega mesta ponesel daleč po svetu

OBČINSKA PALAČA

- Benečani so ob svojem prihodu v Piran konec 13. stoletja, zunaj takratnega obzidja ob mandraču, postavili mestno hišo
- Imela je romansko gotski izraz; njena fasada je bila polna vzidanih grbov in napisnih plošč. Porušili so jo leta 1877
- Poleg stare Mestne hiše so takrat porušili tudi nadhod, ki jo je povezoval z nekdanjo Ložo
- Novo občinsko palačo so dokončali dve leti pozneje. V njeni osrednji osi je v drugi etaži vzidana kamnita figura leva z odprto knjigo kot spomin na Serenissimo in staro Mestno hišo
- Beneški lev s knjigo je bil vzidan na večini pomembnejših mestnih stavb, odprta knjiga je pomenil mir, zaprta pa vojno
- V atriju palače so vzidane napisne plošče z nekaterimi grbi iz stare Mestne hiše ter poligonalni kamen s količinskimi merami

BENEČANKA

- Na stičišču ulice IX. korpusa in Tartinijevega trga stoji prelepa rdeča stavba, najlepši primerek beneško-gotske arhitekture v Piranu
- Zgrajena je bila sredi 15. stoletja in je tako najstarejša ohranjena hiša na Tartinijevem trgu, njeno zunanost krasijo izjemno lepo oblikovani arhitekturni členi in bogato kamnito okrasje, najizrazitejši je vogalni gotski balkon
- Med oknoma drugega nadstropja je vzdana kamnita plošča s stoječim levom, pod katerim je napis »Lassa pur dir« (Pusti, naj govore). V zvezi s tem napisom se je v Piranu po ustnem izročilu ohranila legenda, ki pravi, da se je neki bogati beneški trgovec zaljubil v lepo Pirančanko in ji kot dokaz svoje ljubezni zgradil hišo tik ob mestni loži. Ljubosumni Pirančani so ju zavistno opravljali, par pa si je v obrambo omislil napis, ki se je ohranil do danes.

TARTINIJEV SPOMENIK

- Ob 200-letnici rojstva svojega velikega umetnika leta 1892 so Pirančani želeli postaviti spomenik Tartiniju, vendar pa so se dela nekoliko zavlekla, tako da so šele leta 1896 na visok podstavek postavili bronasti kip »mojstra« v nadnaravni velikosti
- Spomenik je delo beneškega kiparja Antonia dal Zotta
- Z domišljeno postavitvijo obvladuje trg in ga prostorsko povezuje s kompleksom cerkve sv. Jurija, ki dominira nad mestom

TARTINIJEVA HIŠA

- Stavba spada med najstarejše hiše v tržnem stavbnem plašču
- Mestne listine iz leta 1384 jo omenjajo kot gotsko stavbo »Casa Pizagrua«, kasneje so njeno zunanost predelali v neoklasicističnem slogu
- V njej je bil rojen Guiseppe Tartini. Nazadnje je bila prenovljena v letih 1985-1991.
- V hiši je sedež Skupnosti Italijanov, ki je od letos tudi lastnica zgradbe. Namenjena je kulturnim pritreditvam, razstavam in različnim umetniškim delavnicam.
- V prvem nadstropju je urejena Tartinijeva spominska soba s predmeti, ki jih je umetnik zapustil družini Tartini. Najzanimvejši eksponati so: posmrtna maska, mojstrova violina, črtalnik, bakrorez z upodobitvijo Tartinijevih sanj in Tartinijev portret v olju.
- Med rokopisnim gradivom je najbolj nznanimivo pismo slavni violinistki, Tartinijevi učenkim Maddaleni Lombardini, v katerem razlaga pravila lokovne tehnike.

TRG PRVEGA MAJA

- Trg 1. maja ali Stari trg (Piazza vecchia), kot se je prvotno imenoval, je središče stare Punte
- Nanj se stekajo glavne piranske ulice. Trg je priljubljeno zbirališče piranskih otrok. V poletnih mesecih so na osrednji ploščadi številne glasbene, plesne in gledališke prireditve
- Stari trg je bil upravno središče mesta vse do 13. stoletja. Tu je stala stara mestna palača (Danes na tem mestu stoji gostišče Delfin)
- Do današnjega dne se je na trgu ohranila cerkev sv. Donata, zgrajena v prvi polovici 14. stoletja. Njena notranjost je namenjena prodajni galeriji
- Na sredi trga stoji kamnit zbiralnik vode - deževnice. Zgradili so ga po hudi suši leta 1775. V zadnjem delu zbiralnika sta dva kipa puttov na podstavku: prvi drži ribo, drugi posodo. V zbiralnik so speljani žlebovi s streh okoliških hiš. Voda je pronicala sokozi kamnite bloke, pesek in mivko ter se prečiščena zbirala v velikem vodnjaku
- Na sredi ploščadi se nahajata dva manjša vodnjaka, ki pa sta služila za čiščenje velikega vodnjaka

CERKEV SV. JURIJA

- Nad strnjenim mestnim središčem kraljuje cerkev sv. Jurija, ki daje mestu poseben pečat. O nastanku ni točnih podatkov, domneva pa se, da je nastala v 12. stoletju.
- V sedanji velikosti je bila sezidana v 14. stoletju. Leta 1344 jo je na praznik svetega Jurija posvetilo devet škofov iz bližnje in daljne okolice.
- Svojo današnjo podobo je dobila po baročni prenovi leta 1637. Zvonik je bil dograjen leta 1608, krstilnica pa leta 1650. V teh letih so utrdili tudi grič, na katerem stoji cerkev
- Leta 1737 je cerkev dobila 7 marmornih oltarjev.
- Od ohranjenih umetnin si je zlasti vredno ogledati dve plastiki svetega Jurija. Večja izhaja iz 17. stoletja in je delo neznanega avtorja, manjša je posrebrena in so jo izdelali v piranski zlatarski delavnici. Stenske slike so delo beneške slikarske šole
- Dve veliki platni (Maša v Bolseni in Čudež svetega Jurija) z začetka 17. stoletja je naslikal Angelo De Coster

